

Opis codziennego życia w getcie w latach 1939-43. Pamiętnik Dawida Szapiro z czasów II wojny światowej

W Galerii im. Sleńdzińskich w Białymstoku trwają prace nad odnalezionym pamiętnikiem Dawida Szapiro. Ocalały dokument zawiera opis codziennego życia w getcie w latach 1939-43. Pamiętnik ma ukazać się drukiem w sierpniu – w 75. rocznicę wybuchu w białostockim getcie.

Pamiętnik Dawida Szapiro z czasów II wojny światowej trafił do Galerii Sleńdzińskich pod koniec 2017 roku. Został uratowany z makulatury. Dokument jest w trakcie opracowywania, wymaga konserwacji. Jest przepisywany, redagowany.

Zapiski 18-letniego chłopaka rozpoczynają się w grudniu 1939 roku, kończą w lipcu 1943 r., tuż przed wybuchem powstania w białostockim getcie. To zapis dorastania, opis okupacji sowieckiej, następnie niemieckiej. Z pamiętnika można dowiedzieć się, jak wyglądało miasto, co robili mieszkańcy próbujący żyć normalnie mimo wojny oraz jak działała gettowa policja. Dawid w niej pracował. Zapisy nagle urywają się, nie wiadomo, co stało się z autorem. Prawdopodobnie zginął, historycy spróbują zbadać jego losy.

Rękopis jest cenny, dokumenty z tego okresu praktycznie nie zachowały się. Fragmentów pamiętnika Dawida Szapiro można było posłuchać w lutym, w trakcie uroczystości związanych z 75. rocznicą rozpoczęcia likwidacji białostockiego getta.

– *Pielęgnowujemy pamięć o naszym dziedzictwie kulturowym i dawnych mieszkańcach Białegostoku* – powiedział prezydent Tadeusz Truskolaski. – *To ważne, aby historię naszego miasta poznawały kolejne pokolenia mieszkańców.*

Kolejne uroczystości związane z rocznicą, upamiętniające spalenie Wielkiej Synagogi, planowane są na 27 czerwca. Główna część obchodów odbędzie się 16 sierpnia, w rocznicę wybuchu Powstania w Getcie Białostockim.

16 sierpnia 1943 roku wybuchło w getcie powstanie. Zostało zorganizowane, a następnie dowodzone przez Antyfaszystowską Organizację Bojową. Doszło do niego na wieść o niemieckich przygotowaniach do ostatecznej likwidacji getta, związanych z uruchomieniem komór gazowych w obozie Auschwitz. Było z góry skazane na niepowodzenie. Źle uzbrojeni, nieliczni powstańcy stanęli naprzeciw wielokrotnie liczniejszym oddziałom regularnego wojska. Plan zakładał przedarcie się do Puszczy Knyszyńskiej. Opór został złamany po kilku dniach. Mieszkańców getta wywieziono do obozów w Treblince, Majdanku, Auschwitz, Terezynie. Z ponad 60 tys. Żydów mieszkających przed wojną w Białymstoku i okolicach przeżyło zaledwie kilkuset.

Za: UM Białystok

